

Daglig leders og eieres lønnskrev i konkurs

Johan Ratvik
Partner

Lønnskrev er undergitt en særlig beskyttelse under konkursbehandling. I tillegg til å være gitt bedre prioritet enn alle andre krav som har oppstått før konkursåpningen, eller som en følge av denne, er lønnskrev også dekket gjennom statens lønnsgarantiordning. Dersom det gis lønnsgarantidekning, trer staten inn i hele eller deler av arbeidstagerens krav i konkursboet. Staten overtar derved tapet dersom det er ikke er midler i boet til å dekke lønnskravene.

Lønnsgarantiordningen forplikter staten til å dekke lønn, feriepenger og enkelte andre ytelser som ikke blir dekket av arbeidsgiver på grunn av konkurs. Både fortrinnsretten og lønnsgarantiordningen har begrensninger i hva som anses dekningsberettiget og hvem som kan rette et slikt krav. En av begrensningene gjelder lønnskrev fra daglig leder og/eller eiere i den konkursrammede virksomheten.

Utgangspunktet for førsteprioriteten for lønnskrev følger av dekningsloven § 9-3, hvor det fremgår at fordring på lønn eller annet arbeidsvederlag skal dekkes. Arbeidstagers krav på lønn er dermed en fortrinnsberettiget fordring i konkursboet. Bestemmelsen gjør imidlertid unntak for arbeidstagere som har hatt en eierandel i virksomheten på minst 20 %, idet lovgiver har lagt til grunn at en slik eierandel vanligvis vil gi vesentlig innflytelse over driften. Videre er heller ikke daglig leders lønnskrev en fortrinnsberettiget fordring av første klasse. Disse unntakene for eiere og daglig leder modifiseres imidlertid til en viss grad av dekningsloven og lønnsgarantiloven, slik at det blir gjort unntak for unntakene.

Daglig leder og styremedlemmer

Som nevnt over regnes ikke lønnskrev fra daglig leder som en fortrinnsberettiget fordring etter dekningsloven § 9-3. Lønnsgarantiloven § 1 fjerde ledd nr. 1 gir likevel daglig leder krav på å få dekket sitt krav under lønnsgarantien selv om kravet ikke har fortrinnsrett etter dekningsloven. Dersom de øvrige vilkårene for dekning

under lønnsgarantien er oppfylt vil staten dermed dekke daglig leders lønnskrav, og i.h.t. dekningsloven § 9-3 andre ledd siste punktum, har statens regresskrav mot boet fortrinnsrett.

Eier

For eier som har eid minst 20 % av virksomheten kan vederlag på lønn likevel gis fortrinnsrett dersom arbeidstageren sannsynliggjør at han ikke har hatt vesentlig innflytelse over driften i virksomheten. Det er altså arbeidstageren selv som må sannsynliggjøre at han ikke har hatt slik innflytelse. Hensynet bak dette unntaket er å fange opp de tilfeller der det vil være åpenbart urimelig at lønnsdekning blir nektet, det er altså et snevert unntak.

En slik regel kan by på bevismessige problemer. Forarbeidene til loven trekker frem noen momenter i denne vurderingen. For eksempel kan manglende oppmøte på generalforsamling, eller at man ikke har benyttet sin stemmerett, være momenter som kan trekke i retning av at arbeidstageren ikke anses å ha hatt vesentlig innflytelse. I forvaltningspraksis er det lagt til grunn at det er arbeidstagerens mulighet til innflytelse i kraft av eierposisjonen som må vurderes, altså ikke om muligheten til innflytelse faktisk er utøvd. Ved denne vurderingen vil derfor eierandelens størrelse og sammensetningen av øvrige eierandeler være vektige momenter. En arbeidstager med eierandel på minst 20 prosent vil normalt ha hatt vesentlig innflytelse over driften, men dersom det er en annen hovedeier som eier mer enn 2/3 av aksjene kan vurderingen bli anderledes. Videre vil en arbeidstager som eier mer enn 1/3 av aksjene i et aksjeselskap normalt ikke bli innvilget lønnsgarantidekning fordi vedkommende har negativt flertall, og kan ha vesentlig innflytelse over virksomheten.

Andre begrensninger

I tillegg gjelder de vanlige begrensningene for fortrinnsrett hva angår antall måneder som kan dekkes, forfallstid for kravet og størrelsen av kravet. Lønnsgarantiordningen dekker uansett ikke krav over 2 G.